

SZERKESZTŐSÉG

hová
a lapba szánt kéziratok
reklamációk és
előfizetési pénzek
küldendők
Székelyudvarhely,
Bethlen-u. 5.
ev. ref. papi lakás.

VASÁR NAP

KÉPES CSALADI HETI UJSÁG.

FŐSZERKESZTŐ: NAGY KÁROLY , ref. theol. tanár.	KIADJA: Az Erdélyi Ref. Egyházkerület »Egyházi Értekezlete«	Megjelenik: minden vasárnap egy iven. ELŐFIZETÉSI ÁR: Egy évre . 4 kor. Negyedévre 1 kor. Fél évre . 2 kor. Egy szám ára 10 fill
FELELŐS SZERKESZTŐ: VAJDA FERENCZ , székelyudvarhelyi ref. pap.		

A „Vasárnap“ és az olvasók.

A »Vasárnap« ügyében nyilatkozattételre hívtuk volt fel olvasó közönségünket, mivelhogy ők a legilletékesebbek ítéletet mondani a felett, hogy érdemes-e fentartani a lapot, vagy nem? Szavunk nem volt pusztában elhangzó szó, mert számos nyilatkozatot kaptunk. Már ez, magában véve, elég bizonyíték arra, hogy bizonyos körökben meg van a kellő érdeklődés a lap iránt. Annál öröndetesebb, hogy akik szavukat a lap érdekében felemelték, egy párt kivéve, nem a papok és tanítók, hanem a hívek sorából kerültek ki.

Mivel a lap az egyházkerületi »Egyházi Értekezlet« tulajdona, s így édes mindnyájukkal közös: úgy véljük, hogy nem cselekszünk felesleges dolgot, hogy egy néhányat a beérkezett nyilatkozatokból ideiktattunk:

Kassai Dénes, a ki megindítása óta egyik buzgó olvasója és terjesztője volt a lapnak így ír:

Sajnálattal kell rágondoljak a »Vasárnap« megszűntetésére. De még nagyobb sajnálatomat kell kifejeznem az iránt, hogy a Nagytiszteletű úr visszavonul csakugyan a szerkesztésétől.

A »Vasárnap« ügyére vonatkozólag külön véleményt nem mondok, hanem igen tisztel Mezei Mihály urnak a 41. számba tett nyilatkozatával teljesen egyetértek. Különösen kiemelem azt a részt, mely a papokat, kántorokat és tanitokat illeti.

Mert ha egy vallásos irányu lap a saját felekezeti papság, kántor és tanitoktól sem pártol-tatik, akkor mit várhat az a pap a hivatástól. — És hogy fogja ő terjeszteni azt a vallásos lapot, a mi pedig kötelessége kellene hogy legyen.

Különben megtörtént az is, hogy református pap naponta többször megfordult olyan helyen a hol a »Vasárnap« kedvelt olvasmány volt. De még arra sem érdemesítette, hogy beletekintsen, valjon igaz-e, hogy még abba betűk is vannak? Az ilyen pap a hivatást csak úgy fogja boldogítani.

Csiszár Mariska véleménye Zernesztről, hol sem ref. pap, sem ref. iskola nincs ez: A multkor, mikor azt olvastuk a »Vasárnap«-ban hogy a tiszteletes úr vissza akar lépni a lap szerkesztésétől, nagyon elszomorodtunk. Már akkor sejtettük, hogy szeretett lapunk váltság előtt áll.

A mi részünkről nagyon sajnálnok, ha a »Vasárnap« teljesen megszűnne. Mi nagyon szeretjük a »Vasárnapot«, s azt hiszem, sokan fogják még rajtuk kívül majd érezni a hiányát, ha már nem lesz többé.

Várady Albert, Marosvásárhelyről ezeket írja: Én azt hiszem — mert tapasztalatom is azt bizonyítja, — hogy a »Vasárnap« gyenge lábbon állásának s kétes jövőjének csak az az oka, hogy nincs hire elterjedve, legtöbben mit sem tudnak létezéséről. Pedig igazán kár, hogy ez az igazán hasznos, léleknemesítő kis családi lap csak kevesek előtt ismeretes. Holott ez a lap minden családnak drága kincse lehetne.

Szász Károly ref. lelkész ezeket írja: »Részemről a »Vasárnap« megjelenését mindig óhajtvam várom, mert szerkesztése élénk meglepő, miről unitárius paptársaink is elismerőleg nyilatkoznak. Sajnálám, ha csődbe jutna.«

Ezen kívül, egyházkerületünk különböző pontjairól kaptunk még egy csomó nyilatkozatot, melyek röviden, egy-egy »igen« szóban oda irányulnak, hogy a lap fentartandó.

Helyes. A mi véleményünk is az, hogy a lap fentartandó. *Föltélenül szükségünk van egy erős, református, vallásos néplapra.* A polgári házasság és más egyházi ügyeket érintő, világi törvények életbe lépte óta igen erős egyházas irányzat indult meg. A felekezetek azóta ébredtek tudtára annak, hogy most már igazán saját erejükre vannak utalva. A melyik éber, buzgó és hűveire gondosan felvigyáz: az megél; a másik elbukik. Egyfelől hitünk, egyházunk iránt érdeklődést kelteni; másfelől magunkat védeni: e ketős szempont, mely egy ilyen lap fentartása mellett szól, nem is említve még ezernyi más hasznos érdeklet.

Jól van. De miből tartjuk fenn ez a kérdés? Öt esztendő, melyet a lap eddig átél, arról győzött meg, hogy az előfizetésekből befolyó pénz, nem elégséges arra, hogy pusztán a nyomdai és bélyeg költségeket, a képek árát fedezze. Minden év (nem említve az első két évet, mikor a megindítás és terjesztés majdnem 2000 korona deficitet okozott) átlag 200—300 korona deficitet mutat fel. Ott van az »Egyházi Értekezet«, mint a lap tulajdonosa. Tegyen eleget ezen értekezet a közgyűlési határozatoknak és fedezze a deficitet. Képes-e erre, vagy nem, azt nem tudjuk, mert a vezetőség öt esztendő alatt még soha költségvetést nem terjesztett sem a választmány, sem a közgyűlés elé. Maga sincs tudatában annak, hogy kötelezettségeinek meg tud-e felelni vagy nem? *Kérjük tehát a vezetőséget, terjesszen a sepsiszentgyörgyi közgyűlés elé költségvetést.* Mutassa ki életképes-e, vagy nem? Ha életképes, tegyen eleget kötelezettségeinek. Ha nem életképes: jelentsen csődöt és vegye le a firmát, s' akkor a lap sorsa is eldőlt.

Mert az bizonyos, hogy a lap-fentartását másként nem lehet biztosítani, mint egyháztársadalmi uton, vagyis az »Egyházi Értekezet« segélye által. Sem a lelkészek, sem a tanítók, de még az egyházak ilyen czélú megadóztatását sem tartjuk, jelenleg czélravezetőnek. *Itt csupán az önkéntes hitbuzgóság segíthet.* Mi erre appellálunk. Ha szavunk nem lesz pusztában kiáltó szó: a lap élni fog.

Vajda Ferencz.

Hullnak a levelek ...

Hullnak a levelek, eljött a természet

Lassu haldoklása,

Közeledik a vég, a nagy mindenségnek

Csendes elmulása.

Néha még folragyog bágyadt fényben uszva

Őszi nap sugára,

De ez már csak olyan, mint egy haldoklónak

Végző mosolygása.

Itt-ott még egy virág, fáradt fejecskéje

Esdeklik életért,

Míg körül társai verőfényes élte

Örökre véget ért.

Oh, hogy az elmulás, örök elhervadás

Mért fáj a virágnak?

Talán megérezi, hogy rá új életnek

Örömi nem várnak.

Nekünk, kik hitünkben Istenéi vagyunk

Nem fáj az elmulás,

Tudjuk, hogy vár reánk hosszú álom után

Dicső feltámadás.

Hullnak a levelek, de hitünk fájáról

Nem hull le a levél,

Lelkünk bizva, várva csendes megnyugvással

Új életet remél.

Köty Mariska.

TÁRCZA.

A pozsonyi ítélet.

Mikor Séllei István, pápai ref. lelkész és szuperintendens 1674. márczius 5-én társaival együtt megjelent a pozsonyi vértörvényszék előtt: Szelepcsényi mindenféle ijesztgetéssel rá akarta venni őket, hogy írják alá a »reverszálist.« Ez a reverszális pedig egy okirat volt, melyben bűnösöket elismerik és megígérik, hogy nem szolgálgják többé az evangeliomi egyházat.

Vagy áttérni a kath. hitre, vagy a tértivényt aláírni vagy börtön, láncz és hóhér, — e közt kellett választaniok.

És ők a börtönt, lánczokat választották; de hitöket megtartották.

Megmondta nekik előre Szelepcsényi, az érsek, hogy: »Legyen bár száz ügyvédek, peretek veszve van.« Azután így fenyegette őket:

»Fogadjatok szót, mert irgalmasságot akarok nektek és nem ítéletet! Ma mint atyátok beszéllek veletek, de holnap már mint bírátok!«

Valósággal Szelepcsényi vádló és bíró volt

egy személyben, bár voltak elegen, akik segítettek neki.

Forgách Ádám például így fenyegette őket:

»Meglássátok, nincs annyi hajatok szála, mennyiszor megfogjátok bánni, hogy a tértivényt alá nem írtátok!«

Máskor ismét Szelepcsényi folytatta a megéremítés munkáját, így beszélvén a vádlottakhoz.

— Én Isten és ember előtt nyilvánítom, hogy a veszedelem, melybe rohantok, megátalkodottságotok műve, mivel az elébetek tett atyai kegyelmet (a tértivények aláírását) visszautasítottátok.

Kolonics ismételtén, több ízben felolvastatta előttük a tértivény-levelet, melyben az önkéntes száműzetést és hivatalukról való lemondást elismerik és 50 forint utiköltséget ígért azoknak, akik aláírják.

Forgách Ádám országbíró így szólott hozzájuk:

— Ti, kik a száműzetést választjátok, álljatok balra, akik pedig a lemondásnak engedtek, menjetek jobbra!

De a törhetlen jellemű férfiak nem mozdultak. Erre a következő ítéletet mondták ki az ártatlan embereknek:

»Minthogy félretéve minden Isten és ember

Vélemény

a konventi javaslat »istentiszteleti rendtartására.«

II.

Az egyes pontoknál a következő módosításokat óhajtanám megtenni.

A 3. § nál melyben az istentiszteletek tartásának idejéről van szó: betoldandónak tartom azt is, hogy hétköznapokon ne csak a reggeli istentisztelet, de *legalább bünbánati héten a délutáni istentisztelet is megtartassék.*

A 4. § azt mondja meg, hogy melyek a mi ünnepeink, a melyeken aztán istentiszteletet kell tartanunk. Itt a *Virágvasárnap* nincs kiemelve a közönséges vasárnapok sorából. Holott, Jézus életében ez igen nevezetes mozzanat volt. Külön tanítjuk ezt iskoláinkban a gyermekeknek is. Javasolom, hogy az ünnepek sorába vétessék fel ez is. Ugyan itt, átmenetileg nem ártana kimondani azt is, hogy a mennyiben egyes egyházakban a hívek ragaszkodnak ahhoz, hogy *karácson, husvét és pünköszt harmadnapján* is rendes istentiszteletek tartassanak: az illető egyházak presbiteriuma, a püspök jóváhagyása mellett, azt elrendelheti. Ezt illetőleg azonban, nem kötöm meg magamat.

Az 5. 6. §-okat, melyekben az *ünnepi és vasárnapi- és hétköznap-i* istentiszteletek sorrendje van szabályozva: ugy, a mint vannak, elfogadásra ajánlom.

A *rendkívüli istentiszteleti* cselekményekre vonatkozólag, a következőket javasolom.

A 8. §-ban kifejezendő az, is, hogy *vasárnap és ünnepnapokon a délelőtti istentisztelet végével* is lehet keresztelni. Ennek megszorítása, ellenkez-

nék a hívek szabad elhatározásával. A javaslat ugyanis vasárnap és ünnepnapokon csak a délutáni istentisztelet végére teszi a keresztelést.

A 12. §. Az *urvacSORAOSZTÁS IDEJÉT* és módját szabályozza. E pontnál a következő észrevételeink vannak:

Egyetértünk *Novák* Lajossal abban — s azt hiszem még sokan gondolkoznak így — hogy *a böjti urvacSORA OSZTÁS elmaradhatna*, mert az egy kissé páspás izü, s könnyen úgy lehet tekinteni, mint a farsangi mulatásokért való engesztelő áldozatot. Az *ujkenyérinek* állandó idejéül meglehetne jelölni augusztus 3-ik vasárnapját; míg az új bori helyett *adventit* kellene tenni és ennek állandó idejéül: nov. 1-ső vasárnapját kellene megállapítani, márcsak azért is, mert decz. 1-ső vasárnapján igen közel esik a karácsoni urvacSORA OSZTÁSHOZ.

A kiosztás *módozatát* illetőleg némi kis, lényegtelen eltérés van, csak a mostani szertartástól. A javaslat az egész urvacSORAOSZTÁST az urasztala mellé helyezi. A hely különben mellékes. A tartalmat tekintve, kimaradna a *három kérdés* egyéb azonban minden megvan, a mi jelenleg érvényben levő rendtartásunkban foglaltatik. Ámbar nem lehetetlen, hogy a tervezők ezt az 5. pontba foglalták, mely így szól: bünbocsánat hirdetés és meghívás az urasztalához.

A *konfirmáció*ról szóló rész 17—21. §. ugy a mint tervelve van elfogadható, azon hozzáadással, hogy a konfirmándusoknak az urvacSORA OKVETLEN KIOSZTANDÓ, a mint fenebb ezt meg is indokoltam.

Elfogadásra ajánljuk a *házasulók* esketésére és a *temetésre* vonatkozó szakaszokat is (22—27.

iránti kegyeletet, az összes magyarhoni kath. rendeket, sőt magát az apostoli király Ófelségét is bálványimádóknak nevezik, egyházi szónoklataikban a boldogságos szüz és a szentek ellen beszélnek, Ófelsége elleneivel, a gonosztevő forradalmárokkal egyetértenek stb. Ennélfogva az idézettek, mint az isteni és királyi felség ellenségei, *fejeik és javaik vesztésével lakoljanak.*«

Közölvén velök ez itéletet, ismét elébök tettek a tértvényeket, hogy írják alá.

Forgách Ádám országbíró és Zichy István törvényszéki bírák nyiltan kimondták, hogy ezeket az embereket felségsértés büne nem terheli, tehát ezen a czimen el nem ítéltetők.

Szelepcsényi vasraverette és börtönbe vettette a foglyokat, de aztán a börtönben fölkereste, zsebébe a tértvénynyel őket s drága borokat, arany, ezüst poharakat vitetett a börtönbe, ugy kínálgatta a fogoly lelkészeket. Hivatalokat, pénzt ért nekik, csak a tértvényt írják alá.

Harsányi felelt a többiek helyett is:

— Amit megmondtunk: megmondtuk és a mellett megállunk.

A királyi ügyvéd azt vélve, hogy talán valami pártfogójuk van, így vallatja őket:

— Kiben biztok tehát? Kiben reménykedtek? Harsányi így válaszolt:

— Ártatlanságunkban és a király igazgátszeretetében!

A halálítéletet csakugyan nem irta alá a király, hanem Bécsből levél jött Szelepcsényihez, mint fő vádlóhoz, hogy mi történjék tehát a foglyokkal?

Szelepcsényi nem késett a jó tanácssal.

Azt nem merte hangoztatni, hogy a foglyok a király ellen vétettek volna, mert az már az udvarnál meg volt czáfolva. Szelepcsényi tehát így irt:

— Véleményem az, hogy kinok által kényszerítettessenek az igaz Isten ismeretére, melyre eljutván (értsd: katholikussá lévén), élvezhetik kegyelmünket. Ha pedig a kinzás célra nem vezetne, ugy sem az örökös tartományokban, sem a velünk barátságban élő államokban menhelyet ne találjanak.

Nemsokára megérkezett Kolonics bibornok Bécsből. No, ez aztán nem kért tanácsot senkitől, hogy miképpen kell a foglyokat megkinozni.

Harsányit és Sélleit szerették volna mindenekeleltől megtörni.

§.) De ez utóbbinál a javaslatba bevétetni indítványozzuk azt is, hogy a *temetőben* is van helye oráció-tartásnak, mert ez sok egyházközségben szokásban is van. Az utcán való éneklés elhagyása elvileg bár helyes, de e tekintetben igen nagy óvatosságra van szükség.

A *lelkész-szentelés, püspök-szentelés, templom-szentelés és egyébfelszentelési* cselekményekre vonatkozó szakaszok szintén elfogadhatók.

Ezzel a részleteken is áthaladtam. De, meg kell jegyeznem, hogy két dologra nézve nem találtam intézkedést a javaslatban. Ezeknek egyike az *áttérés* másik a *pap beiktatás*. Talán azt lehetne mondani, hogy az áttérést országos törvény szabályozza és így felesleges erről beszélni. Igaz, de itt az országos törvény szakaszainak betartása után *következő cselekményekről* van szó. Ezek mikéntjét pedig feltétlenül be kell venni a javaslatba. Szabályozza ezt az erdélyi Agenda is. Szükség, hogy az újban is foglaljon helyet.

A papbeiktatást szintén nem tekinthetjük pusztán adminisztrációs dolognak, mert az átadás, átvétel stb. csak a beiktatás után következik. De, ezt megelőzi a templomi szertartás, melyre hiányzik a tájékoztató. Ajánlom, hogy mindkét pont bevétele iránt, tétessék javaslat.

Ezekben tettem meg rövid észrevételeimet, s kérem azoknak szíves elfogadását.

Székelyudvarhely, 1905. szept. 25.

Vajda Ferencz.

Isten igéje.

Jeruzsálem romlása.

Luk. 19 r. 41. s. köv. v.

Megrázó szavakban jövendöli az Ur Jeruzsálem közelgő pusztulását, mikor kőfalait aláássák a római birodalom katonái, pompás templomát és királyi palotáját lerombolják s az ősi dicsőségben csüggyő népet lemészárolják. De a baljóslatu szavakat senki sem akarta megérteni, pedig az Ur is, mint egykor Jeremiás, könnyeket hullatva pecsételte meg szavainak jelentőségét s a veszély nagyságát.

S vajjon csak Jeruzsálemre lehet-e vonatkoztatni ama szavakat? Nem arról győz-e meg bennünket Istennek törvénye s a világtörténelem tanúsága egyaránt, hogy minden országnak alapja, talpköve a tiszta erkölcs, mely ha megromlik Róma ledől s rabigába görnyed? S legyen bár még olyan hatalmas és gazdag anyagi javakban ezen ország, melynek most 'akósa' vagyunk, minden próféta' tehetség nélkül is elmondhatjuk a mult törvényei alapján, hogy ha belőle a tiszta erkölcs kivesznék, az igaz vallásosság veszendőbe menne, nem menthetik meg sem füstölgő gyárai, sem aranyai, sem óriási területci. A bűn tehát méltán veszedelmes; romlást hoz az egyénre, városra s egész országra.

S ha állani fog is ezen ország, a mit adjon is az Isten, még ezredévek mulva is, mégis ezen esetben is intézhetjük minden egyes emberhez ama szavakat: vedd eszedbe azokat a dolgokat, melyek a te békességedre szolgálnak. Földi napjaink megvannak számlálva idelelt s a halál, mint paizsos férfi, körülvesz és elpusztít bennünket. Csak azt nem tudjuk, hogy mikor és milyen módon. Épen ezért fogadjuk meg Luthernek ta-

Kolonics maga elé idéztette őket s a legborzasztóbb kínzásokkal fenyegette, ha a tértvényt alá nem írják.

Harsányi bátran és határozottan megtagadta ismét.

— Hát Ófelsége világos akaratja ellenére is akarod gazember a prédikátorságot tovább folytatni, kiáltott rá Kolonics.

Harsányi így felelt: »Nem királyi akarat ellenére folytatom én azt, hanem az országos törvények értelmében, melyek kölcsönös egyezményeken alapulnak s melyeket a jelenleg uralkodó felség is királyi hitlevél és eskü által szentesítte!«

— Börtönbe akarsz-e tehát vándorolni? — rivalkodott Kolonics.

— Nem akarok, — felelte Harsányi — de ha Istennek s néktek úgy tetszik, mindenre kész vagyok, de aláírni semmit sem!

Még egy párszor megróbálta Kolonics megingatni a vasjellemű protestáns lelkészeket, de nem sikerült. Megkínóztatta tehát őket a jezsuiták által és tudtukra adta, hogy a gályákra lesznek hurczolva.

Mikor már a gályákra akarták hurczolni őket, Nyári Ferencz így beszélt hozzájuk:

— Mi hasznotok szenvedéseitekből. Aláírás, vagy vallásváltoztatás nélkül soha meg nem menekedtek, ha évtizedekig szenvedtek is!

Mire a foglyok így feleltek:

— Történjék bármi, elhatározásunktól el nem állunk, készek vagyunk halni a jó ügyért, melynek mártirjaivá lettünk!

Krisztusi állhatatosság! A protestáns egyház mártyrjai által lettél protestáns erényé!

Mily boldogok e mártirok, hogy szenvedéseik által bizonyosságot tehettek!

Hát mi mivel tehetünk bizonyosságot?

Ha emléküket hithűségünkben fenntartjuk!

Vaday József.

Hazai krónika

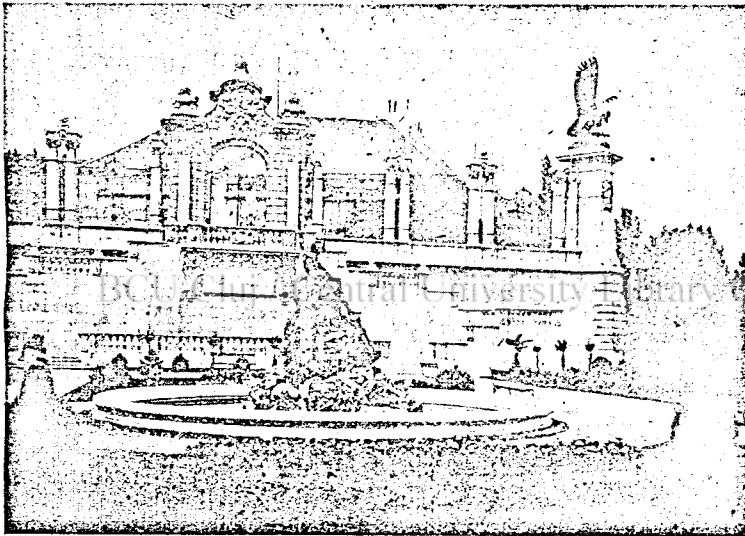
— 1905. okt. 12. —

nácsát: »imádkozzál, mintha minden perczen meg kellene halnod s dolgozzál, mintha örökké kellene élned.«

S a felolvasott versekből még mást is tanulhatunk. A Mester ugyanis korbácscsal verte ki a templomból azokat, kik ellene szegülve a mennyei törvénynek a templomot bűnök házává tették. Az előbb sirt, mint Jeremiás s most rombol, pusztít, mint Illés próféta. Tehát értsük meg jól, a mennyei Atya szeretetének is vége lehet s vége is lesz egyszer, Ő ezeriziglen irgalmas, de büntető egyszersemint a megátalkodottakkal szemben. Kegyesen hivatgatja megtérésre a bűnösöket, de elveti szent színe elől a javulni nem akarókat.

Hát ha a mi templomunkba s lakóhelyünkre látogatna el az Ur, vajjon mit találna itt? Vajjon nem venné-e kezébe büntető igazságszolgáltatásá-

Országgyűlés. Végre eljött okt. 10-ike is és még sem történt a kibontakozásra semmi. Ugyanis ez időig volt elnapolva a Ház. Közben tanácskoztak, eredmény nélkül. Megtörtént a szept. 23-iki megalázó esemény is, mivel szemben a nemzet megható módon nyilatkoztatta ki alkotmányához, nyelvéhez való törhetetlen ragaszkodását. Ugyanis, okt. 3-án az összes ellenzéki pártok tiltakoztak a Ház folytonos elnapolása ellen, követelik, hogy a király adjon választ a többség feliratára és az országgyűlés maradjon együtt. Okt. 6-ika, a vértanuk napja volt. Ezer meg ezer

A KIRÁLYI PALOTA FÓKAPUJA

nak fegyverét, hogy vele minket is megdorgáljon? Templomi istentiszteletünk látogatottsága, buzgó-sága s eredménye olyan-e, mint Isten óhajtja s tőlünk követeli. Földi pályánkon úgy forgozódnak-e, hogy nem kell rettegnünk álnokságunk miatt a szigorú s igaz bíró tekintetétől? Komoly, szivre-ható kérdések ezek, melyekkel illő és érdemes foglalkoznunk.

Ne engedjük hát, hogy hatás nélkül emelje fel ránk az Ur büntető s javító ostorát: az evangéliumi prédikációt, nehogy súlyosabb büntetést kelljen érnünk, mint hajdan Jeruzsálem. Keressük azokat, amik a mi békességünkre szolgálnak:

Most még nem késő, holnap már eljőhet ellenségünk. Meg vagy-e békülve Istennel és saját magaddal embertársam?

Nándassy Lajos.

ember ment ki a Kerepesi-temetőbe a *Battyányi* és *Kossuth* sírjához. Megható jelenet volt, midőn a rengeteg néptömeg a szónokok beszédére, kezét ég felé emelte és hangosan kiáltotta; »Esküszünk, hogy szabadságunkat megvédjük.«

Ilyen előzmények után következett el okt. 10-ike, mikor a Ház újból megnyitott. A kormány azonban nem jelent meg a Házban, miután le is mondott és többsége sincs. Így aztán egy udvari futár hozta el a király elnapoló levelét és átadta *Justh* Gyula elnöknek. *Justh* 1/2 11 órakor megnyitotta az ülést és felolvastatta a királyi levelet. Ő Felsőge *decz. 19-ig* ismét elnapolta az országgyűlést. Erre felállott *Andrássy* Gyula gróf és határozati javaslatot terjesztett be, melyben elmondja, hogy az elnapolás nemcsak törvénytelen, de még az a látszata is van, hogy a kormány ki akar buni a vádindítvány tárgyalása alól: javasolja, hogy a Ház tiltakozzék az elnapolás ellen. *Tisza* István gróf azt mondja, hogy a királyi elnapoló levél felolvasása után, az alapszabály ér-

telmében, nincs helye a határozat hazatalnak. Juslt Gyula elnök figyelmezteti Tiszát, hogy az alapszabályokat ő majd csak elkezeli. Jobb lesz, ha Tiszák is színt vallanak. Erre Tisza és a szabadelvűpárt kivonult a Házból. A többség elfogadta az Andrassy javaslatát.

Az általános választói jog. A szocialisták barátjának, Kristóffy belügyérnek erősen meggyűlt a dolga az általános titkos választói joggal. Gróf Tisza István cikket irt egy ujságba és azt fejtegeti, hogy az általános titkos választói jog káros lesz a magyarságra. Erre Kristóffy felel és azt mondja, hogy éppen nem lesz káros, sőt megneveli a magyar választók számát. A szabadelvűpárt is forrong e miatt. Egy része Tiszával tart, más része a kormányon levő Kristóffyval.

A Fejérváry kormány ujból való kinevezését, befejezett dolognak tekintik. Nem sokára meg fog jelenni a hivatalos lapban is a királyi ki nevezés.

Egyházi élet.

Meghívás. Az erdélyi ev. ref. egyházkerület Egyházi Értekezlete, V. évi rendes közgyűlését Sepsiszentgyörgyön, 1905. évi október hó 17. és 18-ik napjain tartja. Midőn ezt az alapszabályok 11. §-a alapján ezennel közhírré tesszük, a közgyűlésre az Értekezlet alapító, rendes és pártoló tagjait, valamint az érdeklődő n. é. közönséget tisztelettel meghívjuk, Kolozsvárt, 1905. szept. hó 25-én. Deésy Gyula, egyh. elnök. Tárkányi György, egyh. titkár.

A közgyűlés sorrendje:

Utazás.

Az elnökség okt. 16-án reggel 6 óra 11 perczkor indul Kolozsvárról, gróf Bethlen Pál főispán, ért. vil. elnök vezetése mellett gyorsvonattal. D. u. 4 ó. 15 p.-kor megérkezés Sepsiszentgyörgyre, a vasutnál a város nevében ifj. Gödri Ferencz polgármester fogadja az értekezletet; a városban felállított diszkapunál Koréhi Endre lelkész üdvözli az egyházközség nevében. Megérkezés után mindenki szállására megy. 1/2 7 órakor igazgató-választmányi ülés a Székely-Mikó-kollegium tanácstermében. Este ismerkedés a városi vendéglőben.

Első nap (okt. 17-én.)

1/2 10 órakor alkalmi istentisztelet a templomban a következő renddel:

1. XC. zsoltárt éneklí a gyülekezet.
2. Közének. 92. dics.
3. Imát mond Péchy Árpád brassói lelkész.
4. Énekel a sepsiszentgyörgyi ev. ref. egyh. énekkar. (Schubert: A teremtőhöz.)

5. Egyházi beszéd.*)

6. Gyülekezet éneke. (XV. dics. 15. v.)
Az istentisztelet végével ugyanott

Diszgyűlés

1. Elnöki megnyitót tart gróf Bethlen Pál, vil. alelnök.

2. Emlékbeszédet tart dr. gróf Kuun Géza néhai vil. elnök felett Nagy Károly theol. tanár, ért. egyh. alelnök.

3. Az Értekezletet ismerteti Tárkányi György, kolozsvári ev. ref. koll. vallástanár, ért. egyh. titkár.

Délben közebéd a városi nagyvendéglő éttermében. Egy teríték ára 4 korona,

Délután 4 órakor tárgyaló ülés a Székely-Mikó-kollegium disztermében.

1. Horváth István bürkösi lelkész előadást tart »A kijelentés, mint tudományos követelés« czímen.

2. Titkár jelentése az Értekezlet egy évi munkásságáról.

3. Pénztárnok jelentése.

4. Jelentés a »Vasárnap«-ról.

Második nap (okt. 18-án.)

1. Tóthfalusi József marosvásárhelyi lelkész, egyh. m. ért. alelnök felolvasása »Ertekezleti munkásságunk belterjesebbé tételéről.«

2. Választások.

3. Indítványok.

D. e. 11 órakor az Értekezlet testületileg részt vesz a Székely-Mikó-kollegium által rendezett Mikó Imre emlékünnepevényen.

A német protestáns theologiai tanulók száma aggasztó mértékben apad. Még 1887-ben 4634 theologus volt, ma már csak 2136. Ezen jelenség okait kutatva azt találták, hogy sok része van benne a lelkészek elégtelen fizetésének s a lelkészekkel szemben támasztott nagyobb követelményeknek. Jelenleg 17 protestáns theologiai fakultás van Németországban s ezzel szemben 9 katolikus papképzőintézet áll fenn.

Szibéria óriási területén a lutheránusok igen csekély számmal, mindössze 25,000-en vannak. Hét lelkész gondolja őket. Az omiski lelkész egy évi körutjában 3600 nőnek adott urvacsorát és 543 gyermeket keresztelt meg s 49 új házasságot áldott meg. Egy másik lelkész felkereste Vladivosztokot, 1902-ben először kereste fel Dalnyt és Port-Arthurt. Dalnyban 600 lutheránust talált, kik közül 400 katona volt. Ott új templom építésének tervével foglalkozott s oda egy lelkészt

*) A programba Vajda Ferencz sz. udvarhelyi pap neve nyomtatott ki, mint a ki az egyházi beszédet tartja, azonban ez tévedésből történt, mert mi, körülményeink miatt még a gyűlésen sem vehetünk részt, nemhogy a beszéd tartására vállalkoztunk volna. V. F.

akart állítani, kinek feladata lett volna a mandzsuriai lutheránusok látogatása. Természetes, hogy a háboru kitörése terveinek kivitelében megátolta.

Németországban az angol bibliatársulat bibliárusai egészen a fanatismusig teljesítik hivatásukat. A bádeni nagyhercezség déli részén egyik legjobb bibliárust két ízben kényszerítettek, hogy a törvényszék előtt vád miatt megjelenjen. Bajorországban egy csomó fiatal ember a bibliárust késekkel támadta meg. Egy másik helyen meg azt bizonyígtatta a nép, hogy »Isten katholikus.« Egyik rajna melléki ujság azt írta, hogy egy társaságnak mely így vesztegeti a pénzt, nem lehetnek tisztességes céljai, tehát óvakodni kell a bibliárusoktól. A kik nem szeretik a bibliát: azok félnek az igazságtól!

Kegyesség utja.

5 Egy kálvinista pap naplójából.

A hogy nő a vagyon s a pénz, ugy nő a gond is.

Sokat kell olvasni, nem pedig sokfélét.

A ki legelőször jó, az örül leghamarább.

A békák még a víz alatt is átkozódnak.

Az ország nem a királyé, hanem a király az országé.

Az ember gyakran önmagának a legnagyobb ellensége.

Gyorsan repül az idő, észrevétlenül lep meg minket az öregség. A napok elmúlnak, mert nincs, a ki megfékezhesse az időt az ő haladásában.

Az ing közelebb van hozzánk, mint a kabát.

A legjobb név is elhomályosul, ha nem emlegetjük.

A király az országnak legelső szolgálja.

Az egész világ egy nagy színpad, az emberek rajta a jó és rossz színészek.

Az erdőn lévő fából is különböző dolgok készülnek. Az egyikből szent képet faragnak, a másikkól durva faszenet készítenek. Az emberek se egyformák.

A fáról lehulló levelek szél játékvá válnak. Elvesztett remények is olyan falevelek, a melyek a szív fájáról szakadtak le.

Szegény ember, ne csodálkozz, ha az egész világ elhagy téged. A nyomoruságnak van a legijesztőbb ábrázata.

Nem azért jöttem e világra, hogy veletek együtt gyűlöljem az embereket, hanem hogy veletek együtt szeressem őket.

Ha nem tudsz nagy dolgokat véghezvinni, — teljesítsd hűséggel a kisebbet.

Az a legfőbb vágyam, hogy halálom után is éljek barátaim szívében, hogy akkor is képes legyek gondolatokat ébreszteni s érzelmeket gerjeszteni az emberi szíven.

Ha Lavater meghal, — az ő lelke élni fog s az ő Istene is.

Ha csontjaim a föld porával egyesülnek, ha majd lelkem láthatatlanul csokolja barátaim arczát, — akkor viduljanak fel az én kedveseim e szóra: Lavater most éli holta után igazi életét.

Egy napot se fejezz be anélkül, hogy ne kérdeznéd meg önmagadtól: Mit tettem ma? Miben hibáztam? Miféle kötelességet mulasztottam ma el?

Naponként bölcsőbb lesz a bölcs, naponként jobb lesz a jó ember. Haladás és fejlődés legyen az embernek legkedvesebb célja.

A szeretet örökkévaló, sohase hal ki az emberből. — Ha alszik is olykor, — azonnal felébred a szív, mihelyt annak az ujsa érinti, a ki a lelket teremtette keblünkbe.

Az a ki a könyörületességet teremtette az én szívembe, az könyörülni fog majd rajtam is.

Isten nagyobb, mint a mi szívünk.

Ha az élet utján pihenőre találtál, nézz vissza arra a keserves poros ösvényre, a melyen azelőtt haladtál. Ha pedig abban kell hagyni a pihenést s új harcra kell készülnöd, ne félj, — az Ur új babékoszorúval vár, a melyet a győző homlokára tesz.

(Vége.)

Király Béla.

Mai képünkhöz.

Ott áll Budán a magyar királyi várpalota. Olyan szép és diszes lakása nincs ezen a földön uralkodónak, mint ez. De, fájdalom az év nagy részében üresen áll, mert Ő Felsege állandó lakása Bécsben van. Mai képünk a magyar királyi várpalotának a főbejáratát ábrázolja egyikfelől a kardot tartó turul madárral és előtte a hatalmas szökőkút-szoborral. Vajha, egyszer megnépesednek ez a gyönyörű palota és hangzanék belőle magyar szó.

Vegyes hírek.

Árpád halálának ezredik éve és az amerikai magyarok. 1907-ben lesz ezredik esztendeje annak, hogy a honfoglaló Árpád meghalt. Az amerikai magyarság körében széleskörű mozgalom indult meg azért, hogy odavaló honfitársaink a magyar államiság kidomborítása érdekében magyar nemzeti ünneppé avassák Árpád vezér halálának ezredik évfordulóját. A mozgalom élén a newyorki és kelvslendi egyesületek állanak, ezekhez sorakozik az ottani magyar sajtó és első sorban a Bevándorló, az ünneplés sikerét mindenestre nagyban emelné a hazai közönség részvéte is, a mely ott él egy milliónyi honfitársunk ragaszkodását a magyar nemzeti gondolathoz erősen fokozhatná.

Gróf Kuun Géza Emléke. Gróf Kuun Géza emlékére a mult vasárnap özvegye gyászünnepe-lyt rendezett Marosnémetiben. A gyászünnepe-lyen megjelentek *Mara* László főispán, *Pogány* Béla alispán, az erdélyi összes tudományos egy-letek intézői küldöttségileg. Ott voltak továbbá a szászvárosi Kuun-kollegium is és számos főuri csa-lád és a község diszbe öltözött népe. A gyász-szertartást *Kis* Mózes, az elhüeyt tudós házi papja tartotta, hatalmas beszédben méltatva az elhun-ya érdemeit. A szép gyászünnepe-ly befejezéseül a dévai tanítóképző-intézet énekkara gyászdalokat adott elő.

Elsülyesztett gyümölcsös bárka. A mult napokban, egyik éjjel, néhány perczczel éjfél után, borzalmas szerencsétlenség történt Budapesten, az Erzsébet hid alatt a Dunán. Egy vontató-gő-zös összeütközött egy bárkával, a melyen sziget-monostori kofák jöttek a fővárosba és derék-ban kettétörte. Kilencz férfi és tizenegy asszony volt a bárkán és a husz ember közül csak tizet tudtak kimenteni a Duna hullámaiból, közülök is három már halott volt, míg a másik tiz minden valószínűség szerint a habok között lelte halálát. A vizsgálatot megindították, hogy kit terhél a felelősség az összeütközésért.

A „Talpra magyar“ szedője meghalt. A nagy szabadságharcnak számtalan névtelen hősei voltak, akik küzdöttek és meghaltak, vagy szen-vedtek a népszabadságért. Neveiket az idő elte-mette, emléköket azért tiszteletben tartja. Petőfi »Talpra magyar« című költeménye a szabadság-harcnak egyik magasan lobogó és messzire vi-lágító fáklyafénye volt. Ennek a költeménynek is volt egy szürke, félig névtelen embere, aki a szedőszekrény mellett állt, hogy ólomba szedje a lángoló költemény. Ez az ember *Malatin* György volt, a ki a napokban halt meg Kalocsán. Az ő kezéből került ki a halhatatlan költeménynek első nyomtatott lapja. A derék szedő 84 éves lett. A kegyeletből, a mely a szabadsághősöket illeti, neki is jut egy kis babér.

Magyarok pusztulása. Amerikából több magyar ember haláláról érkezik szomorú hír. Whichall mellett egy palabányában nagy szeren-csétlenség történt. A bánya beomlott és az ösz-szes munkások, a kik kivétel nélkül magyarok voltak — elvesztették életüket. Eddig tizenhét ha-lottat ástak ki a bányából, de attól félnek, hogy az elpusztultak száma sokkal nagyobb. A bánya tulajdonosa is életét veszttette. Az elhunytak ne-veit, még nem lehet tudni.

A Muhi pusztá percellázása. A hajdan véres csatamező, ameyen *Batu* khán hordái mér-köztek össze a magyarokkal, a hires Muhi pusztá, gazdát cserélt. Gazdája maga a nép lett, borsod-megyei kisbirtokosok, akikre visszaszállt az az ötezer hold terjedelmű birtoktest az idegen földes-ur kezéből. Közel husz község érzi a Muhi pusztá felosztásának előnyeit. A parcellázást a borsod—miskolczi hitelbank végezte.

A hol nem halnák. *Tóth* Dániel, nagykolcsi lelkész, ki ott az oláhság közt templomot épít arról tudósít, hogy háromszázhusz lelket számoló refor-

mátus egyházközségben 1904. szeptember 4-től, 1905. szeptember 20-ig tehát több mint egy évig, haláletet nem fordult elő. Istennek különös ke-gyelme ez!

Védekezés a kolera ellen. A belügyminisz-ter a kolera elleni védekezés körül esetleg alkal-mazandó járványorvosokat, ha az illető egyetemes orvostudor, 20 korona napidíjjal, ha szigorlóorvos, 15 korona napidíjjal fogja alkalmazni és utazási költségeiket is megtéríti. A belügyminisztérium felhívja mindazokat, akik e feltételek mellett járványorvosként alkalmaztatni óhajtták magukat, hogy igazoló-okmányaikkal a déli órákban jelent-kezzenek a minisztérium közegészségi osztályában előjegyzés végett.

Lengyelek gyásza. Október 10-én mult száztiz éve, hogy a lengyel nemzet a macsejovi-czai csataterén elvesztette utolsó szabadsághar-czának utolsó csatáját. II. Katalin orosz czárné ellenében. Ezután Lengyelország felosztása követ-kezett a három szomszédos nagyhatalom között. Azóta a lengyelek csak meddő kísérleteket tettek szabadságuk visszanyerésére: közben Németország és a czári birodalom mindent elkövetett a lengye-lek elnémetesítésére és olorosztására, s részben sikerrel is, úgy hogy a gyászos évfordulót csak az osztrák legyelek galicziai lakói ülték meg szabadon.

A tél előhírnöke, a hó hamar bekopogtatott egyes helyeken. Udvarhelymegyében a Hargitán, a mult heti esőzések alatt, vastag hó esett. Kül-földön is, nevezetesen Ausztriában és Németor-szágba, több helyen esett hó a mult napokban.

Ételpróba. A most folyó dánországi had-gyakorlatok alatt esett meg ez a kis történetke: Egy ezredes előtt sokat panaszkodott a legénység a »menázsi« ellen. Elhatározta hát, hogy szemé-lyesen győződik meg a dolog mibenlétéről. Elment a tábori konyhába s éppen akkor ért oda, a mi-kor két katona vastag rudon egy nagy fazakot czipelt. Az ezredes megállította őket, kanalat ada-tott magának és megkóstolta a fazék tartalmát, majd dühös káronkodások közt kiáltott: — Ilyen levest adnak az embereknek? Mire az egyik ka-tona haptába vágta magát és jelentette: — Ezre-des urnak jelentem alásan, ez nem leves, hanem — mosogatóviz.

Gabonapiacz Budapesten. október 12

Buza:	100 kilónkint	15 k. 70 f. — 17 k. 80 f.
Rozs:	»	12 k. 80 f. — 13 k. 20 f.
Árpa:	»	12 k. 50 f. — 13 k. — f.
Törökbuza:	»	16 k. 80 f. — 17 k. — f.
Zab:	»	13 k. — f. — 13 k. 80 f.

A szerkesztő postája.

L. J. Magyaró. A folyó évre mind a két példány ára ki van fizetve Igy tehát, ez előfizetés egészen rendben van.

Cs. M. Zerneszt. Kaptuk. A mint sort kerithetünk rá adjuk is.

V. A. M.-Vásárhely. A fenti üzenet önnek is szól.